

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

23. november 2023*

Eelotsusetaotlus – Põllumajandus – Ühine turukorraldus – Märgistamine ja esitlusviis veinisektoris – Päritolunimetused ja geograafilised tähised – Delegeeritud määrus (EL) 2019/33 – Artikli 54 lõike 1 teine lõik – Mäрге veinivalmistamisega tegeleva viinamarjakasvatuseettevõtte kohta – Viinamarjaistanduste ja pressimisseadme teisele viinamarjakasvatuseettevõttele rendile andmine – Veinivalmistamine, mis toimub täielikult veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõttes

Kohtuasjas C-354/22,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Bundesverwaltungsgerichti (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim halduskohus) 10. märtsi 2022. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 1. juunil 2022, menetluses

Weingut A

versus

Land Rheinland-Pfalz,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja president E. Regan, kohtunikud Z. Csehi, M. Ilešič (ettekandja), I. Jarukaitis ja D. Gratsias,

kohtujurist: M. Campos Sánchez-Bordona,

kohtusekretär: ametnik I. Illéssy,

arvestades kirjalikku menetlust ja 3. mai 2023. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Weingut A, esindaja: *Rechtsanwalt* H. Eichele,
- Land Rheinland-Pfalz, esindajad: S. Reuter ja E. Wagner,
- Euroopa Komisjon, esindajad: B. Hofstötter ja B. Rechena,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

olles 6. juuli 2023. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb komisjoni 17. oktoobri 2018. aasta delegeeritud määruse (EL) 2019/33, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1308/2013 veinisektori kaitstud päritolunimetuste, geograafiliste tähiste ja traditsiooniliste nimetuste kaitsetaotluste, vastuväite esitamise menetluse, kasutuspiirangute, tootespetsifikaatide muutmise, tühistamise ning märgistamise ja esitusviisi osas (ELT 2019, L 9, lk 2; parandus ELT 2019, L 13, lk 269), mida on muudetud komisjoni 11. juuni 2021. aasta delegeeritud määrusega (EL) 2021/1375 (ELT 2021, L 297, lk 16) (edaspidi „delegeeritud määrus 2019/33“), artikli 54 lõike 1 teise lõigu tõlgendamist.
- 2 Taotlus on esitatud Weingut A ja Land Rheinland-Pfalzi (Rheinland-Pfalzi liidumaa, Saksamaa) (edaspidi „liidumaa“) vahelises kohtuvaidluses seoses nimetuste „Weingut“ (veinimajand) ja „Gutsabfüllung“ (villitud veinimajandis) kasutamise ja nende veinide esitlemisel, mille jaoks viinamarjad, mis on pärit renditud viinamarjaistandustest, on pressitud ühelt teiselt viinamarjakasvatusevõtelt renditud seadmega.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Määrus nr 1308/2013

- 3 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT 2013, L 347, lk 671; parandus ELT 2016, L 130, lk 7), muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. detsembri 2021. aasta määrusega (EL) 2021/2117 (ELT 2021, L 435, lk 262) (edaspidi „määrus nr 1308/2013“), artikli 3 „Mõisted“ lõikes 3 on sätestatud:

„Kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti, kasutatakse käesoleva määruse kohaldamisel [...] Euroopa Parlamendi ja nõukogu [17. detsembri 2013. aasta] määruses (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 637/2008 ja (EÜ) nr 73/2009 (ELT 2013, L 347, lk 608), [...] sätestatud mõisteid.“

- 4 Määruse nr 1308/2013 artikli 122 „Delegeeritud volitused“ lõikes 1 on sätestatud:

„Selleks et võtta arvesse veinisektori eripära, on [Euroopa Komisjonil] õigus võtta kooskõlas artikliga 227 vastu delegeeritud õigusakte eeskirjade ja piirangute kohta seoses:

- a) esitusviisiga ja muude kui käesoleva jaoga ette nähtud märgistuse andmete kasutamisega;

[...]

c) vabatahtlike elementidega, millega on hõlmatud:

[...]

iii) ettevõtte nimetus ja selle kasutustingimused;

[...]“.

Määrus nr 1307/2013

5 Määruse nr 1307/2013 artikli 4 „Mõisted ja seonduvad sätted“ lõikes 1 on sätestatud:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

b) „põllumajanduslik majapidamine“ – kõik põllumajandustootja poolt juhitud ja põllumajanduslikuks tegevuseks kasutatavad üksused, mis asuvad sama liikmesriigi territooriumil;

[...]“.

Delegeeritud määrus 2019/33

6 Delegeeritud määruse 2019/33 põhjendustes 34 ja 48 on märgitud:

„(34) Määruse [...] nr 1308/2013 artiklites 117 kuni 121 kehtestatakse viinamarjasaaduste märgistuse ja esitlusviisi üldised eeskirjad. Käesoleva määrusega ühtlustatakse ka nende nimetuste kasutamine, mis ei ole liidu õiguses sõnaselgelt välja toodud, eeldusel et need ei ole eksitavad. Siseturu sujuvaks toimimiseks tuleks kehtestada eeskirjad viinamarjasaaduste kohustusliku märgistamise elementide kohta. Lisaks tuleks tarbijate eksitamise ärahoidmiseks sätestada ka märgistamise vabatahtlikud elemendid.

[...]

(48) Sellise ettevõtte nimi, kes kasutab viinamarjaistandusi, kust viinamarjasaadused saadakse ja kus viinamarjasaaduse valmistamine toimub, võib tootjale anda lisandväärtust ja tähendada tarbijale paremat kvaliteeti. Seepärast peaks olema tootjatel lubatud kaitstud päritolunimetusega või geograafilise tähisega viinamarjasaaduse märgistusel esitada ettevõtte nimi.“

7 Delegeeritud määruse artiklis 1 „Reguleerimise“ on sätestatud:

„Käesoleva määrusega kehtestatakse eeskirjad, millega täiendatakse määrust [...] nr 1308/2013 kaitstud päritolunimetuste, kaitstud geograafiliste tähiste ja traditsiooniliste nimetuste osas ning märgistamise ja esitlusviisi osas veinisektoris seoses järgmisega:

[...]

f) märgistus ja esitusviis.“

- 8 Selle delegeeritud määruse IV peatüki sätted reguleerivad viinamarjasaaduste märgistamist ja esitusviisi ning selle peatüki 1. ja 2. jaos on loetletud kohustuslikud (artiklid 40–48) ja vabatahtlikud märked (artiklid 49–55).
- 9 Sama delegeeritud määruse artikli 54 „Viide põllumajandusettevõttele“ lõikes 1 on sätestatud:
„VI lisas loetletud põllumajandusettevõttele viitavaid väljendeid, mis ei sisalda villija, tootja või müüja nime, võib kasutada üksnes kaitstud päritolunimetuse ja kaitstud geograafilise tähisega viinamarjasaaduste puhul, eeldusel et:
neid nimetusi tohib kasutada ainult juhul, kui viinamarjasaadus on valmistatud ainult selle põllumajandusettevõtte kasutuses olevate viinamarjaistanduste viinamarjadest ja kogu valmistamine toimub selles põllumajandusettevõttes.“
- 10 Delegeeritud määruse 2019/33 VI lisas on loetletud selle määruse artikli 54 lõikes 1 osutatud väljendid iga liikmesriigi kohta. Saksamaa Liitvabariigi puhul on selles lisas loetletud järgmised väljendid: „Burg, Domäne, Kloster, Schloss, Stift, Weinbau, Weingärtner, Weingut, Winzer“.

Saksa õigus

- 11 21. aprilli 2009. aasta veinimääruse (Weinverordnung, *BGBI.* I, lk 827) §-s 38 on sätestatud:
„(1) Ettevõtte nimetamine on lubatud veinidel Federweißer, Landwein [maakonnaveinid], Qualitätswein [kvaliteetvein], Prädikatswein [kõrge kvaliteediga vein], Sekt b.A. [määratletud piirkondades valmistatud vahuvein], Qualitätsperlwein b.A. [määratletud piirkondades valmistatud kvaliteetvahuvein] või Qualitätslikörwein b.A. [määratletud piirkondades valmistatud kvaliteetliköörvein] üksnes vastavalt delegeeritud määruse 2019/33 artikli 54 lõikele 1 koostoimes VI lisaga.
[...]
(4) Mõistet „tootja villitud“ võib kasutada ainult:
1. viinamarjakasvatuseettevõtte, kus selle veini jaoks kasutatud viinamarjad on korjatud ja veiniks valmistatud,
[...]
3. määratletud piirkonnas või selle piirkonna vahetus läheduses asuv ettevõtte, kus kasutatavaid viinamarju on korjanud viinamarjakasvatuseettevõtete rühm, kes on need viinamarjad veiniks valmistanud.
(5) Kui lõike 4 esimese lause punkti 1 tingimused on täidetud, võib mõistet „villitud veinimajandis“ kasutada ainult juhul, kui:
1. viinamarjakasvatuseettevõtte peab raamatupidamisarvestust,
2. veinivalmistamise eest vastutav isik suudab tõendada veinivalmistuskoolituse läbimist ja

3. viinamarjaistandust, kus kõnealuse veini valmistamiseks kasutatud viinamarjad on korjatud, on asjaomane viinamarjakasvatuseettevõtte harinud vähemalt alates saagikoristusaasta 1. jaanuarist.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 12 Põhikohtuasja kaebaja Weingut A on Moseli piirkonnas Zellis (Saksamaa) asuva viinamarjakasvatuseettevõtte omanik. Ta toodab veini nii talle kuuluvate viinamarjaistanduste viinamarjadest kui ka teistest, renditud viinamarjaistandustest pärit viinamarjadest.
- 13 Üks neist renditud viinamarjaistandustest, mille pindala on 2,15 hektarit, asub Zellist 70 km kaugusel viinamarjakasvatuseettevõttes, mis kuulub viinamarjakasvatajale B.
- 14 Need kaks viinamarjakasvatajat on sõlminud lepingu, mille kohaselt B harib põhikohtuasja kaebaja renditud viinamarjaistandust tema juhiste kohaselt ja lisaks sellele annab B talle igal aastal pärast viinamarjakorjamist ainuõiguse alusel 24 tunniks rendile pressimisseadme. Selle aja jooksul on pressimisseade kasutusel üksnes renditud viinamarjaistandustest pärit viinamarjade töötlemiseks.
- 15 Rendilepingu kohaselt toimub pressimine viinamarjakasvataja B ettevõttes vastavalt põhikohtuasja kaebaja veinivalmistustavadele. Sel viisil saadud vein villitakse mahutitesse, mille põhikohtuasja kaebaja töötajad veavad tema ettevõttesse.
- 16 Liidumaa leidis, et neil asjaoludel ei saa põhikohtuasja kaebaja kasutada märkeid „Weingut“ ja „Gutsabfüllung“ veinidel, mis on valmistatud viinamarjakasvataja B ettevõtte territooriumil, kuna see püsiv tegevuskoht ei ole sõltumatu ja põhikohtuasja kaebaja enda töötajad ei pressi viinamarju.
- 17 Põhikohtuasja kaebaja esitas Verwaltungsgericht Trierile (Trieri halduskohus, Saksamaa) kaebuse, milles palus tuvastada, et tal on õigus mõlemat märget kasutada. See kohus rahuldab 16. mai 2019. aasta otsusega selle kaebuse peamiselt põhjendusel, et põhikohtuasja kaebaja tegeleb veini valmistamise tegeliku juhtimise ja järelevalvega ning kannab selle eest ainuvastutust.
- 18 Liidumaa esitas apellatsioonkaebuse Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalzile (Rheinland-Pfalzi liidumaa kõrgeim halduskohus, Saksamaa), kes 12. augusti 2020. aasta otsusega muutis seda kohtuotsust ja jättis põhikohtuasja kaebaja kaebuse rahuldamata.
- 19 Apellatsioonikohus leidis eelkõige, et delegeeritud määruse 2019/33 artikli 54 lõike 1 kohaselt koostoimes selle määruse VI lisaga võib märkeid „Weingut“ ja „Gutsabfüllung“ kasutada üksnes juhul, kui viinamarjasaadus on saadud üksnes viinamarjadest, mis on pärit viinamarjaistandustest, mille nime kasutatakse veininimetuseks (edaspidi „veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõtte“) ja kui kogu veinivalmistamine toimub viimati nimetatud ettevõttes. Veinivalmistamine peab toimuma ettevõttes, mis moodustab tervikliku tegevusüksuse, mille peamise tegevuskoha on veinivalmistamiseks püsivalt määranud veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõtte omanik ja kus töötab tema juhtimisele alluv personal. Veinivalmistamise etappide, näiteks pressimise eraldamine on vastuolus põhimõttega, et „kõik peab jääma samadesse kättesse“.

- 20 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul ei taga kõnealuse rendilepingu tingimused seda, et kõik veinitootmise etapid toimuvad sama füüsilise või juriidilise isiku juhtimisel ja vastutusel, kuna pressimine võib toimuda nii põhikohtuasja kaebaja kui ka selle ettevõtja juuresolekul, kes annab pressimisseadme rendile, mille puhul võtab selle tegevuse eest vastutuse viimati nimetatud.
- 21 Põhikohtuasja kaebajad esitasid eelotsusetaotluse esitanud kohtule, Bundesverwaltungsgerichtile (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim halduskohus), kassatsioonkaebuse.
- 22 Viimati nimetatud kohtul on kahtlusi küsimuses, kas „kogu“ veinivalmistamist saab pidada toimunuks veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõttes delegeeritud määruse 2019/33 artikli 54 lõike 1 teise lõigu tähenduses, kui see ettevõtte laseb viinamarjad pressida teiselt viinamarjakasvatuseettevõttelt 24 tunniks renditud pressimisseadmes.
- 23 Ta toob kõigepealt esile, et delegeeritud määruses 2019/33 ei ole määratletud mõistet „põllumajandusettevõtte“ selle määruse artikli 54 lõike 1 teise lõigu tähenduses.
- 24 Põllumajandusmaa kohta on Euroopa Kohus 14. oktoobri 2010. aasta kohtuotsuses Landkreis Bad Dürkheim (C-61/09, EU:C:2010:606) ja 2. juuli 2015. aasta kohtuotsuses Wree (C-422/13, EU:C:2015:438) juba täpsustanud, et määrav kriteerium selle kindlakstegemisel, kas rendile antud tootmisüksus on seotud põllumajandustootja põllumajandusettevõttega ja kas viimati nimetatud haldab seda, on eelkõige asjaolu, kas see ettevõtja on oma tegevuses piisavalt sõltumatu.
- 25 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul tuleb vastupidiste asjaolude puudumisel eeldada, et need kriteeriumid on kohaldatavad ka sellises olukorras, nagu on kõne all tema menetluses olevas kohtuasjas. Viinamarjakasvatust reguleerivate õigusnormide valdkonnas tuleb neid kriteeriume tõlgendada kitsalt.
- 26 Püsivate tegevuskohtade ja veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõtte vahelise tiheda seose nõuet kinnitab esiteks delegeeritud määruse 2019/33 artikli 54 lõike 1 teise lõigu sõnastus. Nimelt ei sea see eelduseks üksnes seda, et vein valmistatakse omaniku põllumajandusettevõttes, vaid et „kogu“ veinivalmistamine peab toimuma selles põllumajandusettevõttes. Sellest nähtub nõue, et püsiva tegevuskoha ja veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõtte vahel peab olema eriti tihe seos.
- 27 Teiseks võimaldab kõnealuse õigusakti kujunemislugu kinnitada sellist kitsast tõlgendust. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et alates 2009. aastast kehtinud veinisektori toodete esitlemist ja märgistuse kasutamist käsitlevate liidu õigusnormide areng tõi kaasa piirangu, mille kohaselt peab „kogu“ veinivalmistamine toimuma veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõttes.
- 28 Kolmandaks tundub käsitletavate õigusnormide mõte ja eesmärk olevat kaitsta nende viinamarjakasvatuseettevõtete nime, kes ise harivad viinamarjaistandusi ja valmistavad veini algusest lõpuni, millega kaasneb tarbijate ootus veini kõrgele kvaliteedile.
- 29 Samas ei pruugi siiski 18. oktoobri 1988. aasta kohtuotsusest Erzeugergemeinschaft Goldenes Rheinhessen (311/87, EU:C:1988:483) ja 29. juuni 1994. aasta kohtuotsusest Baux (C-403/92, EU:C:1994:269) tulenevatest kriteeriumidest lähtudes täiesti kindel olla, kas 24 tunniks renditud pressimisseadet saab seostada veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõtte tegevusega. Kui veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõtte peamisest tegevuskohast üsna kaugusel asuvate viinamarjaistanduste rentimine ei mõjuta märgistamist, siis loogiliselt võttes ei kahjusta seda ka

pressi rentimine viinamarjade pressimiseks kohapeal, et vältida nende vedamist. Tootmiseseadmete ühine kasutamine on veinitootmises tegelikult tavapärane ja ettevõttele majanduslikult mõttekas.

- 30 Kui veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõtte poolt 24 tunniks renditud pressimiseadmetele võib seostada viimasega, tuleb siiski selgitada nõudeid, millele veini pressiv personal peab vastama. Sellega seoses tekib eelkõige küsimus, kas põhikohtuasja kaebaja või tema töötajate kohalolek on viinamarjade pressimise ajal kohustuslik.
- 31 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul räägivad Euroopa Kohtu praktikast tulenevad nõuded, mis viitavad tegelikule juhtimisele ja järelevalvele, põhikohtuasja kaebaja töötajate kohustusliku kohaloleku kasuks ja selle vastu, et piisab lihtsalt õigusest anda juhiseid. Villimise kohta leidis Euroopa Kohus 18. oktoobri 1988. aasta kohtuotsuses Erzeugergemeinschaft Goldenes Rheinhessen (311/87, EU:C:1988:483), et on vaja, et villiks tootja ise. Seega tuleks vältida teise viinamarjakasvatuseettevõtte teenuste kasutamist, võttes arvesse nõuet, et kogu vein tuleb valmistada veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõttes endas.
- 32 Juhul kui veini pressimisega võivad tegeleda ka selle viinamarjakasvatuseettevõtte töötajad, kes annab pressimiseadme rendile, tekib samuti küsimus, kas neil töötajatel võib olla lubatud sellesse tegevusse omal algatusel sekkuda, kui tekivad ootamatud probleemid. Sellistel kiireloomulistel juhtudel võivad otsused, mida rendile andva viinamarjakasvatuseettevõtte töötajad peavad võtma iseseisvalt, ilma et nad enne pöörduksid veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõtte poole, tuua kaasa selle, et viimati nimetatud ettevõtte ei juhi sel juhul enam tegelikult seda tegevust ega kontrolli seda pidevalt.
- 33 Lõpuks olgu märgitud, et isegi kui eeldada, et juhendamise teel vastutuse võtmisest põhimõtteliselt piisab, jääb siiski alles küsimus, kas asi on teisiti, kui viinamarjakasvatuseettevõttel, mis annab rendile pressimiseadme ja tegeleb viinamarjade pressimisega, on isiklik huvi selle vastu, mil viisil seda tehakse. Käesoleval juhul näeb põhikohtuasja kaebaja ja viinamarjakasvataja B sõlmitud leping ette toodetud veini koguse ja kvaliteediga seotud hinnalisa, mis võib tekitada ettevõtjal isikliku huvi pressimise viisi vastu ja talle majandusliku riski.
- 34 Neil asjaoludel otsustas Bundesverwaltungsgericht (liitvabariigi kõrgeim halduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas kogu veinivalmistamine saab olla toimunud [veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõttes] [delegeeritud määruse 2019/33] artikli 54 lõike 1 teise lõigu tähenduses, kui viinamarjade pressimine toimub pressimiseadmega, mis on renditud 24 tunniks teiselt viinamarjakasvatuseettevõttelt, mis on sel ajal ainult veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõtte kasutuses?
  2. Kui vastus eelmisele küsimusele on jaatav, siis kas viinamarjade pressimise peavad läbi viima veinile nime andnud põllumajanduseettevõtte töötajad või peavad nad seda igal juhul kohapeal jälgima või võivad viinamarju pressida ka pressimiseadme rendile andnud viinamarjakasvatuseettevõtte töötajad veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõtte juhiste järgi?
  3. Kas juhul, kui viinamarju võivad pressida ka pressimiseadme rendile andnud viinamarjakasvatuseettevõtte töötajad, võib neile anda õiguse ootamatult tekkivate probleemide korral enda iseseisva otsuse alusel pressimisse sekkuda?

4. Kas veinivalmistamise seostamise veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõttega välistab asjaolu, kui pressimisseadet rendile andval ja pressimist läbiviival veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõttele on isiklik huvi viinamarjade pressimise viisi suhtes, kuna samuti selle ettevõttega sõlmitud viinamarjaistanduste harimise lepingus on lisaks pindalapõhisele majandamistasule kokku lepitud kogusest ja kvaliteedist sõltuv lisatasu veinide Kabinettwein, Spätlesewein (hiliskorje vein) ja Auslesewein hektoliitri kohta?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

- 35 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas delegeeritud määruse 2019/33 artikli 54 lõike 1 teist lõiku tuleb tõlgendada nii, et asjaolu, et renditud viinamarjaistandustest pärit viinamarjade pressimine toimub seadmega, mille teine viinamarjakasvatuseettevõtte on rendilepingu alusel andnud veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõtte ainukasutusse lühikeseks ajaks, välistab selle, et kogu veinivalmistamist saab pidada toimunuks veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõttes selle sätte tähenduses.
- 36 Sellega seoses tuleb kõigepealt korrata, et delegeeritud määruse 2019/33 artikli 54 lõike 1 kohaselt võib selle määruse VI lisas loetletud ettevõttele viitavaid väljendeid, mis ei sisalda villija, tootja või müüja nime, kasutada üksnes kaitstud päritolunimetuse ja kaitstud geograafilise tähisega viinamarjasaaduste puhul ainult juhul, kui viinamarjasaadus on valmistatud ainult selle ettevõtte kasutuses olevate viinamarjaistanduste viinamarjadest ja kogu valmistamine toimub selles ettevõttes.
- 37 Kuigi sellest järeldub, et delegeeritud määruse 2019/33 artikli 54 lõike 1 esimeses lõigus viidatud väljendeid võib kasutada üksnes kaitstud päritolunimetuse ja kaitstud geograafilise tähisega viinamarjasaaduste puhul, ei esita eelotsusetaotluse esitanud kohus käesoleval juhul selle nõude kohta küsimusi. Seega tuleb esimesele küsimusele vastata, lähtudes eeldusest, et käesoleval juhul on renditud viinamarjaistandused, mis asuvad umbes 70 km kaugusel veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõtte peamisest tegevuskohast, hõlmatud sama kaitstud päritolunimetuse või kaitstud geograafilise tähisega kui see tegevuskoht – seda peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.
- 38 Sama kehtib tingimuse kohta, et neid väljendeid tohib kasutada ainult juhul, kui viinamarjasaadus on valmistatud ainult selle ettevõtte kasutuses olevate viinamarjaistanduste viinamarjadest ja kogu veinivalmistamine toimub selles ettevõttes, sest eelotsusetaotluse esitanud kohus on esile toonud, et kõnealusel juhul haritakse renditud viinamarjaistandusi vastavalt põhikohtuasja kaebaja juhiste, ning ta ei ole selle kohta küsimusi esitanud.
- 39 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib seega teada, millistel tingimustel võib asuda seisukohale, et kogu veinivalmistamine toimub veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõttes, ja täpsemalt soovib ta esimese küsimusega teada, kas asjaolu, et see ettevõtte annab viinamarjade pressimisseadme rendile üksnes 24 tunniks, välistab selle, et kogu viinamarjade pressimist ja seega ka veinivalmistamist ennast saaks pidada toimunuks selles ettevõttes.

- 40 Sellega seoses tuleb tõdeda, et delegeeritud määruse 2019/33 artikli 54 lõikes 1 sisalduvat mõistet „põllumajandusettevõte“ ei ole selles määruses määratletud ja seda pole tehtud ka kaudselt viitega liikmesriikide õigusele. Seega tuleb seda mõistet pidada liidu õiguse autonoomseks mõisteks, mida tuleb liidu territooriumil tõlgendada ühetaoliselt, võttes arvesse nii selle sätte sõnastust kui ka konteksti ja selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osaks säte on (vt selle kohta 11. mai 2023. aasta kohtuotsus *Bezirkshauptmannschaft Lilienfeld*, C-155/22, EU:C:2023:394, punkt 63 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 41 Esiteks, mis puutub delegeeritud määruse 2019/33 artikli 54 lõike 1 teises lõigus kasutatud muid mõisteid, siis tuleneb sellest sättest eelkõige nõue, et „kogu“ veinivalmistamine peab toimuma veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõttes.
- 42 Sellega seoses tuleb korrata, et see säte eristab mitut tootmisetappi, mille hulgas on viinamarjade korjamine ja neist veini valmistamine, mille hulka kuulub ka viinamarjade pressimine. Ent kuna püsiv tegevuskoht kuulub mõiste „majandustegevus“ alla, nagu komisjon oma seisukohtades on esile toonud, siis täpsustatakse sõnaga „kogu“ lihtsalt, et veinivalmistamise käigus ei tohi teha ühtegi töötlemisetappi väljaspool seda ettevõtet, ilma et määruse nr 1307/2013 artikli 4 lõike 1 punktis b ette nähtud põllumajandusliku majapidamise määratlust piiraks selle termini kasutamine.
- 43 Teiseks olgu delegeeritud määruse 2019/33 artikli 54 lõike 1 konteksti kohta märgitud, et komisjon võttis selle vastu talle määruse nr 1308/2013 artiklitega 122 ja 227 antud volituse alusel. Vastavalt määruse nr 1308/2013 artikli 122 lõike 1 punkti c alapunktile iii võib delegeeritud õigusakte vastu võtta muu hulgas vabatahtlike märke kohta, millega on hõlmatud „ettevõtte nimetus ja selle kasutustingimused“.
- 44 Kuigi ka määruses nr 1308/2013 ei ole mõistet „majandustegevus“ täpsustatud, on selle artikli 3 lõikes 3 siiski viidatud kasutatud mõistetele, mis muu hulgas on sätestatud määruses nr 1307/2013. Seega tuleb lähtuda sellest, et artikli 4 lõike 1 punktis b esitatud mõiste kohaselt hõlmab „põllumajanduslik majapidamine“ „kõiki põllumajandustootja poolt juhitavaid ja põllumajanduslikuks tegevuseks kasutatavaid üksusi, mis asuvad sama liikmesriigi territooriumil“.
- 45 Geograafilise ala kohta, kus erinevad tootmisüksused võivad asuda, et neid saaks pidada majapidamise osaks, on Euroopa Kohus sedastanud, et tootjal on vabadus valida tootmiskoht, mis asub liikmesriigi territooriumil. Ta peab küll juhtima kõiki tootmisüksusi, kuid ei ole vaja, et nende käitaja oleks tootmisel kasutatavate seadmete omanik (vt selle kohta 8. mai 2003. aasta kohtuotsus *Agrargenossenschaft Alkersleben*, C-268/01, EU:C:2003:263, punktid 30 ja 33 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 46 Nõuet, et põllumajandustootja peab tootmisüksust ise juhtima, on Euroopa Kohus täpsustanud, sedastades, et juhtimise mõiste ei tähenda, et põllumajandustootjal on asjasse puutuva maa põllumajanduslikel eesmärkidel kasutamisel piiramatu kasutusõigus. Seevastu peab põllumajandustootja olema sellel maa-alal põllumajandusliku tegevuse korraldamisel piisavalt sõltumatu (7. aprilli 2022. aasta kohtuotsus *Avio Lucos*, C-176/20, EU:C:2022:274, punkt 56 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 47 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 51 märkis, tuleneb käesoleva kohtuotsuse punktides 44–46 esitatud kaalutlustest analoogia alusel, et mõiste „põllumajanduslik majapidamine“ delegeeritud määruse 2019/33 artikli 54 lõike 1 tähenduses ei piirdu ainult maaga, mis kuulub viinamarjakasvatajale või asub selle lähedal, vaid see võib laieneda ka renditud

viinamarjaistandustele ja kõnealusel juhul istandustele, mis asuvad mujal kui selle viinamarjakasvataja enda viinamarjaistandused, ilma et see mõjutaks muid selles sättes ette nähtud tingimusi ja eelkõige käesoleva kohtuotsuse punktides 37 ja 38 nimetatud tingimusi.

- 48 Kolmandaks, sellist tõlgendust kinnitab ka eesmärk, mida taotletakse delegeeritud määruse 2019/33 sätetega, mis reguleerivad vabatahtlike märgete kasutamist.
- 49 Seega tuleb delegeeritud määruse 2019/33 artikli 54 lõike 1 teist lõiku tõlgendada koostoimes selle määruse põhjendusega 48, mille kohaselt on viinamarjasaaduse märgistusel selle viinamarjaistandust hariva põllumajandusettevõtte (kust asjaomased viinamarjasaadused pärinevad ja kus toimub kogu veinivalmistamise protsess), märkimise eesmärk anda tarbijatele teavet kõnealuse mäkega tähistatava kõrge kvaliteedi kohta. Seda eesmärki on võimalik saavutada ainult siis, kui on tagatud, et tarbijaid ei eksitata veinivalmistamise eest vastutava ettevõtte identiteedi suhtes. Selline järeldus tuleneb ka selle määruse põhjendusest 34, milles on märgitud, et tarbijate eksitamise ärahoidmiseks tuleks sätestada märgistamise vabatahtlikud elemendid.
- 50 Sarnaselt on Euroopa Kohus juba otsustanud, et sellise vabatahtliku märke (nagu märges ettevõtte kohta) eesmärk on tagada tarbijatele, kes ostavad teatud nimetustega veini, et selle veini valmistamise peamised etapid, nimelt alates saagikoristusest kuni veinivalmistamiseni, toimuvad toote kvaliteedi eest vastutava ettevõtte tõhusa juhtimise, range ja pideva järelevalve ning ainuvastutuse all (vt selle kohta 29. juuni 1994. aasta kohtuotsus Baux, C-403/92, EU:C:1994:269, punkt 15).
- 51 Samuti, mis puudutab konkreetselt mõiste „tootja villitud“ kasutamist, mis viitab tootjale ja villimisega tegelevale isikule või ettevõtjale, siis on Euroopa Kohus täpsustanud, et viimati nimetatud tegevuse peab tegema tootja ise kas tema enda viinamarjakasvatuseettevõttes või kui tootjal ei ole villimiseamet, siis sisuliselt samasugust tulemust tagavatel tingimustel. Seda saab tagada eelkõige siis, kui veinivalmistamine toimub tootja tegeliku juhtimise, range ja pideva kontrolli ning ainuvastutuse all. Need nõuded on suunatud tarbija kaitsmise ja nõuetekohase teavitamise eesmärgi saavutamisele (vt selle kohta 18. oktoobri 1988. aasta kohtuotsus Erzeugergemeinschaft Goldenes Rheinhessen, 311/87, EU:C:1988:483, punktid 14–16).
- 52 Veel tuleb märkida, nagu tegi sisuliselt ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 65, et kui on mööndud, et delegeeritud määruse 2019/33 artikli 54 lõikes 1 osutatud väljendite kasutamiseks ei ole vaja, et viinamarjade harimis- ja saagikoristustööd, mis on lõpptulemuse seisukohalt olulised, tehtaks viinamarjakasvatajale kuuluval maal või selle läheduses, kehtib sama arutluskäik ka viinamarjade pressimise kohta. Seevastu tuleb silmas pidada, nagu ka nimetatud tööde puhul, et on oluline tagada, et see toimub selle ettevõtte omaniku tegeliku juhtimise, range ja pideva kontrolli ning vastutuse all.
- 53 Seega võib asuda seisukohale, et viinamarjade pressimine toimub veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõttes, kui seda tehakse teiselt ettevõttelt ainult 24 tunniks renditud pressiga, tingimusel et see press on antud esimese ettevõtte omaniku ainukasutusse pressimiseks vajalikuks ajaks, mida peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.
- 54 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et delegeeritud määruse 2019/33 artikli 54 lõike 1 teist lõiku tuleb tõlgendada nii, et asjaolu, et renditud viinamarjaistandustest pärit viinamarjade pressimine toimub seadmega, mida veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõtte lühiajaliselt rendib teiselt viinamarjakasvatuseettevõttelt, ei

välista seda, et kogu veinivalmistamine selle sätte tähenduses loetakse toimunuks veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõttes, tingimusel et see seade antakse viinamarjade pressimiseks vajalikuks ajaks veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõtte ainukasutusse ja pressimine toimub viimati nimetatud ettevõtte tegeliku juhtimise, range ja pideva kontrolli ning vastutuse all.

Teine kuni neljas küsimus

- 55 Teise kuni neljanda küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas delegeeritud määruse 2019/33 artikli 54 lõike 1 teist lõiku tuleb tõlgendada nii, et selleks, et kogu veinivalmistamist selle sätte tähenduses saaks pidada toimunuks veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõttes, peavad viinamarju pressima selle ettevõtte töötajad ise või võivad seda teha selle viinamarjakasvatuseettevõtte töötajad, kes annab viinamarjade pressimiseadme rendile, ja viimati nimetatud töötajatel on õigus sekkuda, kui pressimisel tekivad ootamatult probleemid. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib veel teada, millist mõju avaldab asjaolu, et viinamarjakasvatuseettevõtte, kes annab rendile pressimiseadme, omab erilist huvi pressimise viisi suhtes, eelkõige lisatasu puudutava lepingutingimuse tõttu, mis on seotud veini koguse ja kvaliteediga hektoliitri kohta.
- 56 Kõigepealt tuleb täpsustada, et delegeeritud määruse 2019/33 artikli 54 lõike 1 teise lõigu sõnastusest ei tulene ühtegi nõuet veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõtte ja viinamarjade pressimisega tegelevate töötajate vahelise seose kohta.
- 57 Tuleb aga tõdeda, et käesoleva kohtuotsuse punktides 49–51 nimetatud selle sättega taotletavat eesmärki, milleks on anda tarbijatele teavet asjaomasest märkest nähtuva kõrge kvaliteedi tagamise kohta, on võimalik saavutada vaid siis, kui tarbijaid ei eksitata veinivalmistamise eest vastutavate isikute osas.
- 58 Järelikult, kuigi sellised kaalutlused ei välista iseenesest seda, et teatud veinivalmistamisega seotud tegevused delegeeritakse selle viinamarjakasvatuseettevõtte töötajatele, kes annab rendile pressimiseadme, peavad need tegevused siiski toimuma veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõtte tegeliku juhtimise, range ja pideva kontrolli ning ainuvastutuse all (vt analoogia alusel 18. oktoobri 1988. aasta kohtuotsus Erzeugergemeinschaft Goldenes Rheinhessen, 311/87, EU:C:1988:483, punkt 15).
- 59 Selleks et see nõue oleks täidetud, on viinamarjade pressimise puhul vaja, et veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõtte teeks järelevalvet ning ranget ja pidevat kontrolli selle üle, et see toimub vastavalt tema ettekirjutustele, ega piirduks juhustega, mida võib anda viinamarjakasvatuseettevõtte, kes annab pressimiseadme rendile.
- 60 Seejärel olgu märgitud, et see eeldab, et kui selle tegevuse käigus tekivad ootamatud probleemid, mille puhul on viivitamata vaja teha otsuseid, peavad neid tegema veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõtte omanik ise või tema töötajad. Sellistel kiireloomulistel juhtudel ei saa vajalikke otsuseid delegeerida kolmandatele isikutele, kuna selline delegeerimine ei võimalda anda kvaliteeditagatist, mis tuleneb asjaolust, et kogu veinivalmistamine toimub veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõttes ja seega viimase tegeliku juhtimise all.
- 61 Lõpuks tuleb lisada, et selle ettevõtte enda huvi, kes annab pressimiseadme rendile veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõttele, näiteks lisatasu, mis on seotud veini koguse ja kvaliteediga veini hektoliitri kohta, ei mõjuta seda, kas kogu veinivalmistamist saab pidada toimunuks viimati

nimetatud ettevõttes delegeeritud määruse 2019/33 artikli 54 lõike 1 teise lõigu tähenduses, kuna selline huvi ei ohusta tagatist, et veinivalmistamine toimub veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõtte tegeliku juhtimise, range ja pideva kontrolli ning ainuvastutuse all.

- 62 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb teisele kuni neljandale küsimusele vastata, et delegeeritud määruse 2019/33 artikli 54 lõike 1 teist lõiku tuleb tõlgendada nii, et selle sätte tähenduses on kogu veinivalmistamine toimunud veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõttes isegi juhul, kui viinamarju pressivad selle viinamarjakasvatuseettevõtte töötajad, kes annab pressimisseadme rendile veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõttele, tingimusel et see tegevus toimub viimati nimetatud ettevõtte omaniku tegeliku juhtimise, range ja pideva kontrolli ning vastutuse all. Asjaolu, et viinamarjakasvatuseettevõttel, kes annab pressimisseadme rendile, on eriline huvi pressimise viisi suhtes, eelkõige lisatasu puudutava lepingutingimuse tõttu, mis on seotud veini koguse ja kvaliteediga hektoliitri kohta, ei mõjuta küsimust, kas veini võib pidada valmistatuks veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõttes.

Kohtukulud

- 63 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

- 1. Komisjoni 17. oktoobri 2018. aasta delegeeritud määruse (EL) 2019/33, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1308/2013 veinisektori kaitstud päritolunimetuste, geograafiliste tähiste ja traditsiooniliste nimetuste kaitsetaotluste, vastuväite esitamise menetluse, kasutuspiirangute, tootespetsifikaatide muutmise, tühistamise ning märgistamise ja esitlusviisi osas (muudetud komisjoni 11. juuni 2021. aasta delegeeritud määrusega (EL) 2021/1375), artikli 54 lõike 1 teist lõiku**

tuleb tõlgendada nii, et

asjaolu, et renditud viinamarjaistandustest pärit viinamarjade pressimine toimub seadmega, mida veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõtte lühiajaliselt rendib teiselt viinamarjakasvatuseettevõtelt, ei välista seda, et kogu veinivalmistamine selle sätte tähenduses loetakse toimunuks veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõttes, tingimusel et see seade antakse viinamarjade pressimiseks vajalikuks ajaks veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõtte ainukasutusse ja pressimine toimub viimati nimetatud ettevõtte tegeliku juhtimise, range ja pideva kontrolli ning vastutuse all.

- 2. Delegeeritud määruse 2019/33, mida on muudetud määrusega 2021/1375, artikli 54 lõike 1 teist lõiku**

tuleb tõlgendada nii, et

selle sätte tähenduses on kogu veinivalmistamine toimunud veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõttes isegi juhul, kui viinamarju pressivad selle viinamarjakasvatuseettevõtte töötajad, kes annab pressimisseadme rendile veinile nime

andnud viinamarjakasvatuseettevõttele, tingimusel et see tegevus toimub viimati nimetatud ettevõtte omaniku tegeliku juhtimise, range ja pideva kontrolli ning vastutuse all. Asjaolu, et viinamarjakasvatuseettevõttel, kes annab pressimiseadme rendile, on eriline huvi pressimise viisi suhtes, eelkõige lisatasu puudutava lepingutingimuse tõttu, mis on seotud veini koguse ja kvaliteediga hektoliitri kohta, ei mõjuta küsimust, kas veini võib pidada valmistatuks veinile nime andnud viinamarjakasvatuseettevõttes.

Allkirjad